

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไท

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง จำนวนสามคำร้อง ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

คำร้องที่สอง ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทดำเนินการประชุมใหญ่พรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ (มีกรรมการบริหารพรรคและผู้แทนสาขาพรรคมาร่วมประชุมใหญ่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง) ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคตาม มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

คำร้องที่สาม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ คือ

คำร้องที่หนึ่ง ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ พรรคไทได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่ไม่นำเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจำนวนดังกล่าวไปชำระตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิกเงินปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยมาจนกระทั่งได้มีการขอเอกสารหลักฐานและมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้รับแจ้งจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยว่าได้รับชำระเงินแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการหลังจากได้รับเงินจากกองทุนไปแล้ว ๑ ปี ๓ เดือนเศษ การกระทำดังกล่าวเป็นการนำเงิน

สนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

คำร้องที่สอง ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคไท ในการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ตามคำชี้แจงของพรรคไทแล้วมีความแตกต่างในเรื่องจำนวนของคณะกรรมการบริหารพรรคที่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับพรรค และไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ ที่กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคต้องมีกรรมการบริหารพรรค และผู้แทนสาขาพรรคตามข้อ ๖๑ มาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองและสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง เมื่อพรรคไทไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

คำร้องที่สาม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เบิกจ่ายเงินให้พรรคไท ในปี ๒๕๕๕ คือ ๑) เบิกจ่ายเงินตามแผนงานและโครงการ ๒ งวด จำนวนเงิน ๓๒๗,๕๐๐ บาท ๒) เบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด เป็นเงิน ๕๔,๐๐๐ บาท เมื่อพรรคไทเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏว่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๕๕ ของพรรคไท โดยมีการลงรับของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ และเมื่อตรวจสอบจากตราประทับของไปรษณีย์เป็นการประทับตราส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเป็นการส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีการลงรายละเอียดในแบบแต่หมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มี

กรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคไทยประจำปี ๒๕๕๕ ในคราวประชุมครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และมีมติเห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมที่มีความเห็นว่า พรรคไทยมิได้ดำเนินการตาม มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๕ (๕) ของพระราชบัญญัติดังกล่าวเกี่ยวกับ เรื่องของการยุบพรรคการเมือง และมีความผิดตามมาตรา ๘๐ และดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่ง พรรคไทยเพื่อเรียกคืนเงินที่เบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓๒๗,๕๐๐ บาท

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและแจ้งให้พรรคไทย ผู้ถูกร้อง เพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องแก้คำชี้แจงเพิ่มเติม

พรรคไทย ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องทั้ง ๓ คำร้อง โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้
คำร้องที่ ๑ พรรคไทย ไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

พรรคไทย ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

๑. คำร้องของผู้ร้องขาดรายละเอียดที่ชัดเจนว่า พรรคไทย ได้กระทำความผิดอย่างไร มีผลการสอบสวนเป็นประการใด และไม่มีข้อสรุปว่าเป็นการกระทำความผิดสถานใด หรือมีองค์ประกอบว่าได้กระทำความผิดครบถ้วนตามมาตรา ๖๒ หรือไม่ ประการใด อันจะเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง

๒. ผู้ร้องไม่ได้แนบมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่อย่างใด อีกทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๖) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๑๕

๓. การนำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระแก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยล่าช้า เป็นการกระทำของนายชนบดินทร์ แสงสถาพร ไม่มีผลผูกพันพรรคไทย ซึ่งเป็นนิติบุคคล

๔. คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลา ๑๕ วัน ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนด

๕. พรรคไทยจัดทำรายงานฯ อันเป็นที่จึ้นสาเหตุเนื่องจากการตีความคำว่า “เบิกจ่าย” ของผู้ร้องในทางที่เป็นโทษต่อพรรคไทย จากการมีอคติของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและแจ้งว่าในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พรรคไทย มีค่าไปรษณียากรที่ต้องเบิกจ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ จำนวน ๑๔๓,๓๘๘ บาท ตรงตามที่ระบุไว้ในรายงาน และได้มีหนังสือขอเบิกค่าไปรษณียากร จำนวน ๑๔๒,๖๔๕ บาท จากกองทุนไปตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ ก่อนที่จะจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้นการรายงานในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการรายงานที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่จะมีการจ่ายเงินสนับสนุนจำนวนมากออกไปโดยที่พรรคไทยยังไม่ได้รับเงินจากกองทุน ดังนั้น พรรคไทยจึงได้รายงานเพียงว่า “เบิกจ่าย” มิใช่ “เบิกจ่ายแล้ว”

คำร้องที่ ๒ พรรคไทย ไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

พรรคไทย ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

๑. ตามที่ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่า มีคณะกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) จำนวน ๑๖ คน เป็นการแจ้งยอดจำนวนที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพรรคไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบเอกสารของพรรคที่สำนักงานใหญ่ได้เนื่องจากมีกรณีพิพาทและอยู่ระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานเหตุที่เกิดขึ้นให้ผู้ร้องทราบแล้ว ตามหนังสือพรรคไทย ที่ พท. ๕.๐๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

๒. ผู้ร้องได้ตรวจสอบรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ที่ผู้ร้องอ้างว่ามีจำนวน ๓๑ คน พบว่า ได้มีกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทยไปเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ก่อนที่จะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๕ คน ได้แก่ พลตรี อนุชา ทับสุวรรณ รองหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคอีก ๔ คน คือ นางสาวนฎกานต์ โสสุทธิ์ นายวิรัชศักดิ์ สุนทรวิภาต นายฉัตรชัย ช่างสลัก นายประดิษฐ์ คงเครือ นายรุ่งทรัพย์ ชาลีคง นางชรินทร์ จุลสัย นายสมโภช ปัจฉิมาพันธ์ และนายคมปัญญา เพชรรัตน์ และผู้ถูกร้องได้รายงานการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทยของทั้งเก้าคนให้ผู้ร้องทราบตามหนังสือที่ พท. ๐๑.๐๕/๔๖ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคไทย (รักษาการ) ในวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จึงมีเพียง ๒๒ คน มิใช่ ๓๑ คน ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

๓. สำหรับกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน สำหรับนายวุฒิพงศ์ ทิมแดง หรือนายวุฒิพงศ์ ทิมแดง ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างนั้นเป็นบุคคลคนเดียวกับนายบงการ ทิมแดง กรรมการบริหารพรรคตามหลักฐานการเปลี่ยนชื่อที่แนบส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

ดังนั้น เมื่อมีกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ๑๕ คน จากจำนวนทั้งหมด ๒๒ คน และตัวแทนสาขาพรรค ๓ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๐ คน จึงมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑๗ คน จากจำนวน ๓๒ คน จึงเกินกว่า กึ่งหนึ่งถือเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ดำเนินการใดๆ ที่เป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างใด

๔. ในการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทในครั้งนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไท ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ร้องยังคงปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเวลาที่ผู้ร้องได้ทราบว่าคุณถูกร้องมีเหตุต้องยุบพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อผู้ร้อง เมื่อพิจารณาจากห้วงเวลาที่มีการทราบถึงการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ของผู้ร้อง ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๕๕๕ การยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ น่าจะเกินเวลาที่กฎหมาย กำหนดแล้ว การยื่นคำร้องจึงน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย

คำร้องที่ ๓ พรรคไท ไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

พรรคไท ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

๑. พรรคไทชี้แจงว่า ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามแบบที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน สนับสนุนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรร เงินและโครงการต่างๆ ที่ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้าน ที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณี พิพาทสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยและ

ผู้ถูกร้องตระหนักดีว่า หากจะใช้ความจำลงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่าง ๆ ไปในแบบรายงาน จะกลายเป็นการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ และจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของผู้ร้อง ซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้อง อยู่แล้วตามที่ได้เคยแจ้งให้ศาลรัฐธรรมนูญทราบมาก่อนหน้านี้ฉวยโอกาสเสนอเรื่องให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องได้

๒. เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้องไม่ล้มเลิกความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งครั้งนี้เป็นการยื่นคำร้องเป็นครั้งที่ ๓ แล้ว โดยได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ถูกร้อง ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรค การเมืองประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ให้ความร่วมมือตรวจสอบโดยแจ้งไปว่า ไม่ได้รับเงินจัดสรร ตามโครงการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาท แต่อย่างไร แทนที่เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องจะส่งหลักฐาน การโอนเงินจำนวน ๓๕,๓๐๐ บาท ที่ผู้ร้องแนบเสนอให้ผู้ถูกร้องตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของผู้ ร้องกลับถือโอกาสนำเอกสารดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เสนอผู้ร้อง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อ ให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่า เอกสารขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของ ผู้ร้อง และเอกสารที่ผู้ถูกร้อง แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องโต้ตอบกันนั้น มิได้เป็นส่วนหนึ่งของรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จึงยังไม่มีเหตุที่พรรคการเมืองของผู้ถูกร้องจะถูกยุบ เลิกแต่อย่างไร

เมื่อพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง พร้อมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและประเด็นที่ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาของผู้ถูกร้อง เห็นว่ามีข้อเท็จจริงเพียงพอไม่จำเป็นต้องรับฟังพยาน หลักฐานเพิ่มเติมอีก จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่ามีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๖๒ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้อง คือ

มาตรา ๒๖ “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๓ “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียนหรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียนและให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๘ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๘ “บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

(๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย

(๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘

(๓) บัญชีแยกประเภท

(๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น”

มาตรา ๓๙ “พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุลและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ ซึ่งได้รับจากเงินบริจาคเงินสนับสนุนจากรัฐและรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายดำเนินการของพรรคการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงไว้โดยชัดเจน

บุคคลต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี”

มาตรา ๖๑ “คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่นๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้”

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๘๐ “หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๔ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

ตามคำร้องที่หนึ่งและคำร้องที่สาม กรณีพรรคไทยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ เนื่องจากการกระทำตามคำร้องที่หนึ่ง

และคำร้องที่สามเกี่ยวเนื่องกัน จึงเห็นควรรวมพิจารณาวินิจฉัยโดยตามคำร้องที่หนึ่งพรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ส่วนคำร้องที่สาม กรณีที่ไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป โดยพรรคไทส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีรายละเอียดและหลักฐานการจ่ายเงินไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ เมื่อพิจารณาคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่าการที่พรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรไปใช้จ่ายและนำไปชำระให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยล่าช้าเป็นการกระทำของนายธนบดีนทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรคไท ไม่มีผลผูกพันพรรคไท ซึ่งเป็นนิติบุคคลพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้จ่ายเงินของพรรคไทเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย การที่พรรคการเมืองปล่อยให้หัวหน้าพรรคนำเงินที่ได้รับ การสนับสนุนค่าไปรษณียากรไปใช้จ่ายด้านอื่นก่อนยอมไม่สามารถจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ และสำหรับ เหตุผลที่พรรคไทไม่สามารถจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป เพราะพรรคไทมีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่า ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) และเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้เจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุผลของพรรคไทที่ไม่สามารถจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของพรรคไทในการบริหารจัดการเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีนัยสำคัญและเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) การอ้างเหตุผลว่าไม่สามารถรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง เพราะมีข้อพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะอ้างว่าทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ได้ จึงเห็นว่า การกระทำของพรรคไทตามคำร้องที่หนึ่งและคำร้องที่สามเป็นความผิดตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุให้ยุบพรรคไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

สำหรับคำร้องที่สอง พิจารณารายละเอียดจากคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า ข้อกล่าวหาของผู้ร้องกรณีพรรคไทดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ เนื่องจากการพ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรค ๕ คน ต้องแจ้งเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสามสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ การที่พรรคไทอ้างว่าแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (แบบ ท.พ. ๕) ซึ่งกฎหมายกำหนดให้แจ้งปีละครั้งตามแบบที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด โดยไม่ต้องมีเอกสารหลักฐานการลาออกแนบ จึงมิใช่กรณีรายงาน ตามมาตรา ๓๓ และจะถือว่าคณะกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ลดจำนวนลงจาก ๓๑ คน เหลือจำนวน ๒๒ คนไม่ได้ ส่วนประเด็นที่พรรคไทโต้แย้งว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง การยื่นคำร้องจึงไม่ชอบด้วย กฎหมายนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคไทดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบันทึกที่ ลต ๐๔๐๑ (ฝพก)/๕๑๔ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่ง นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ และสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ส่งคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการยื่นคำร้องภายใน สิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อเท็จจริงดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดประชุมใหญ่ของพรรคไทไม่เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ประกอบ ข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๑ และข้อ ๖๒ จึงมีเหตุให้เลิกหรือยุบพรรคการเมืองตาม มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคไท

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ